

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมความร่วมมือในการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1) ของประชาชนเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มที่ 1 ประชาชนกลุ่มนักเรียนในสถานศึกษาในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ที่มีการจัดการศึกษาครอบคลุมทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย

กลุ่มที่ 2 ประชาชนทั่วไปในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ 4 แขวง ได้แก่ แขวงกาวิละ แขวงนครพิงค์ แขวงเมืองราย และแขวงศรีวิชัย

ขนาดตัวอย่าง และวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

จากข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2551) มีจำนวนประชากร ประมาณ 146,346 คน การประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้แนวทางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Raosoft (2004) ที่เสนอแนะให้ใช้ประชากรทั้งหมดในกรณีที่ประชากรมีขนาดเล็กกว่า 200 ส่วนกรณีที่ประชากรมีขนาดใหญ่กว่า 200 ให้ใช้สูตรการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่าง (สูตรที่ 1) กำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ .05 ทำการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 384 รายต่อกลุ่ม รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 2 กลุ่มในงานวิจัยนี้เท่ากับ 768 ราย

สูตรที่ 1 สูตรการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Raosoft, 2004)

$$x = \frac{Z(c/100)^2 r(100-r)}{E^2}$$

$$n = \frac{N \cdot x}{(N-1)E^2 + x}$$

$$E = \text{Sqrt}[\frac{(N-1)x}{n(N-1)}]$$

โดย n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง; N = ขนาดประชากร; E = ขอบเขตข้อผิดพลาดที่ยอมรับได้;

r = สัดส่วนของการตอบ; $Z(c/100)$ = ระดับความเชื่อมั่น

วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จากประชากร 2 กลุ่ม คือ ประชาชนกลุ่มนักเรียนในสถานศึกษาในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ และประชาชนทั่วไปในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ประชาชนกลุ่มนักเรียนในสถานศึกษาในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ที่มีการจัดการศึกษาครอบคลุมทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 14 แห่ง ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เหลือ 4 แห่งๆ ละ 96 ราย ที่มีคุณสมบัติตามที่โครงการวิจัยกำหนด ดังนี้

1. เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. อ่านและเขียนหนังสือภาษาไทยได้
3. ยินยอมให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยความสมัครใจ

กลุ่มที่ 2 ประชาชนทั่วไปในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ 4 แขวง ได้แก่ แขวงกาวิละ แขวงนครพิงค์ แขวงเม็งราย และแขวงศรีวิชัย แขวงละ 96 ราย ที่มีคุณสมบัติตามที่โครงการวิจัยกำหนด ดังนี้

1. อาศัย และ/หรือประกอบอาชีพ ในพื้นที่ชุมชนแออัด หรือเป็นนักศึกษาในพื้นที่เขตเทศบาลนครเชียงใหม่
2. อ่านและเขียนหนังสือภาษาไทยได้
3. ยินยอมให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยความสมัครใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ อาชีพ เขตพื้นที่ที่พักอาศัย ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและเติมข้อความสั้นๆ ในช่องว่างที่กำหนดให้
2. แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด A (H1N1) ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ใช่ และ ไม่ใช่
3. แบบสอบถามพฤติกรรมความร่วมมือในการป้องกันไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด A (H1N1) ซึ่งประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมความร่วมมือในการป้องกันการแพร่ระบาดครอบคลุมแนวปฏิบัติในการป้องกันของกระทรวงสาธารณสุข ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตรวัด 3 ระดับ ตั้งแต่ 0 (ไม่ปฏิบัติ) 1 (ปฏิบัติบางครั้ง) 2 (ปฏิบัติทุกครั้ง)
4. แบบสอบถามเจตคติต่อการป้องกันไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด A (H1N1) ซึ่งประกอบด้วย การประเมินความรู้สึก หรือท่าที หรือความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อการป้องกันไข้หวัดใหญ่

สายพันธุ์ใหม่ ชนิด A (H1N1) ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตรวัด 4 ระดับ ตั้งแต่ 0 (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) 1 (ไม่เห็นด้วย) 2 (เห็นด้วย) 3 (เห็นด้วยอย่างยิ่ง)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน คำนวณค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index: CVI) แบบสอบถาม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด A (H1N1) เท่ากับ 0.78 แบบสอบถาม พฤติกรรมความร่วมมือในการป้องกันไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด A (H1N1) เท่ากับ 0.89 และแบบสอบถามเจตคติต่อการป้องกันไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด A (H1N1) เท่ากับ 0.91

ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย แล้วนำมาหาค่าความเที่ยงโดยคำนวณค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson: KR20) สำหรับแบบสอบถามความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด A (H1N1) และแบบสอบถามพฤติกรรมความร่วมมือในการป้องกันไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด A (H1N1) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.79 และ 0.88 ตามลำดับ นอกจากนี้คำนวณค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) สำหรับแบบสอบถามเจตคติต่อการป้องกันไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด A (H1N1) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูปโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้ Spearman rho correlation และ Point biserial correlation

ข้อพิจารณาด้านจริยธรรม

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ดังรายละเอียดประเด็นด้านจริยธรรม ดังนี้

ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น และการป้องกันแก้ไข

โครงการนี้เป็นโครงการวิจัยที่มีระดับความเสี่ยงน้อยที่สุด (Minimal risk) การเก็บรวบรวมข้อมูลอาจก่อให้เกิดความรู้สึกอึดอัดใจและความไม่สะดวกในการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง

มีวิธีการป้องกันแก้ไขความเสี่ยง ดังนี้

- กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมโครงการนี้ด้วยความสมัครใจ
- กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิในการถอนตัวออกจากการวิจัยเมื่อใดก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้อง

แจ้งเหตุผล

- การถอนตัวออกจากการวิจัย จะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น
- ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง จะถูกเก็บรักษาไว้เป็นความลับ โดยจะไม่มีการระบุชื่อนามสกุล และที่อยู่ของกลุ่มตัวอย่างในรายงานการวิจัย

- การนำเสนอผลการวิจัย จะเสนอในภาพรวมและจะไม่ทำความเสียหายต่อกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

- ข้อมูลทั้งหมดจะถูกทำลายเมื่อโครงการวิจัยสิ้นสุดลง

รายละเอียดของกระบวนการในการขอคำยินยอม

- ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้รับผิดชอบในการขอคำยินยอมจากอาสาสมัคร
- ใบยินยอมของอาสาสมัครที่เข้าร่วมวิจัย เขียนโดยใช้ภาษาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และมีข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการวิจัยอย่างเพียงพอครบถ้วน

- ใบยินยอมของอาสาสมัครที่เข้าร่วมวิจัย มีการระบุชื่อผู้วิจัย เบอร์โทรศัพท์ และที่อยู่ที่สามารถติดต่อ เพื่อตอบข้อคำถามเกี่ยวกับการเข้าร่วมวิจัย สิทธิ และสวัสดิภาพของอาสาสมัคร

- ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยจะอธิบายประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย ถึงประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม เกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความร่วมมือในการป้องกันไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด A (H1N1) เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมรณรงค์เพื่อการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคในชุมชนที่มีความเสี่ยง

- เปิดโอกาสให้อาสาสมัครได้ซักถามถึงประเด็นที่ต้องการความกระจ่างเกี่ยวกับโครงการวิจัย และทีมผู้วิจัยตอบคำถามเพื่อให้อาสาสมัครเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน ก่อนตัดสินใจและลงลายมือชื่อเพื่อยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย